

Üniversite Öğrencilerinin HPV, HPV Aşısına İlişkin Görüş ve Düşünceleri ile Aşılama Sıklığının Belirlenmesi

Determination of Vaccination Frequency and The Opinions and Thoughts of University Students on HPV, HPV Vaccine

Canan SARI^{1 A,B,C,D,E,F}, Uçar KÜÇÜK^{2 C,D,E}, Leyla ADIGÜZEL^{3 B,E,F}, Birsal Canan
DEMİRBAĞ^{2 A,G}

¹Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksek Okulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı, Trabzon

²Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksek Okulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, İlk ve Acil Yardım Programı, Trabzon

³Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Trabzon

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı sağlık alanında eğitim gören kız öğrencilerin Human Papilloma Virüs (HPV) ve HPV aşısına ait görüş ve düşünceleri ile aşılama sıklığının belirlenmesidir.

Yöntem: Tanımlayıcı ve kesitsel tipte yürütülen çalışmanın örneklemini sağlık alanında önlisans eğitimi gören kız öğrenciler (n:204) oluşturdu. Veriler katılımcı soru formu kullanılarak toplandı. Verilerin analizinde sayı (n), yüzde (%), ortalama ve standart sapma; kategorik değişkenlerin birbiri ile karşılaştırılmasında ki kare testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi p<0.05 kabul edildi.

Bulgular: Katılımcıların %47.1'inin rahim ağzı kanserine neden olan virüsün adını, %42.2'si ise HPV'nin genital siğillere neden olduğunu bilmediği belirlendi. Katılımcıların tamamının aşılama sıklığı, %78.4'ünün HPV aşısı hakkında bilgi sahibi olmadığı, %89.7'sinin aile hekimliğinden bağışıklama konusunda bilgi almadığı saptandı. Katılımcıların HPV hakkında bilgi sahibi olma durumu ile HPV'nin kansere neden olduğunu bilme ve HPV aşısının gerekli olduğunu düşünme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlendi (p<0.05).

Sonuç: Öğrencilerin HPV ve HPV aşısına yönelik yeterli düzeyde bilgi sahibi olduklarını düşünmedikleri, tamamının HPV aşısı olmadığı saptandı. Bu sebeple öğrencilerin HPV ve HPV aşısına yönelik yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaları amacıyla eğitim öğretim müfredatında düzenlenmeler yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, HPV enfeksiyonu, HPV aşısı, Öğrenci.

ABSTRACT

Objective: It was aimed to determine the opinions and thoughts about Human Papilloma Virus (HPV) and HPV vaccine and the frequency of vaccination of female students studying in the field of health.

Method: The sample of the descriptive and cross-sectional study was composed of female students (n:204) who received associate degree education in the field of health. Data were collected using a participant questionnaire. Number (n), percentage (%), mean and standard deviation in data analysis; Chi-square test was used to compare categorical variables with each other. Statistical significance level was accepted as p<0.05.

Results: It was determined that 47.1% of the participants did not know the name of the virus that causes cervical cancer, and 42.2% did not know that HPV caused genital warts. It was determined that not all of the participants were vaccinated, 78.4% did not know about the HPV vaccine, and 89.7% did not receive information about immunization from family medicine. A

Sorumlu Yazar: Canan SARI

Trabzon Üniversitesi, Tonya Meslek Yüksek Okulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakımı Programı, Kaleönü Mahallesi Tonya, Trabzon.

canan.sari@trabzon.edu.tr

Geliş Tarihi: 05.12.2022 – Kabul Tarihi: 21.05.2023

Yazar Katkıları: A) Fikir/Kavram, B) Tasarım, C) Veri Toplama ve/veya İşleme, D) Analiz ve/veya Yorum, E) Literatür Taraması, F) Makale Yazımı, G) Eleştirel İnceleme

statistically significant difference was determined between the participants' knowledge about HPV and their knowing that HPV causes cancer and their thinking that HPV vaccine is necessary ($p<0.05$).

Conclusion: It was determined that the students did not think that they had sufficient knowledge about HPV and HPV vaccine, and not all of them had HPV vaccine. For this reason, it is thought that it would be beneficial to make arrangements in the education curriculum so that students have sufficient knowledge about HPV and HPV vaccine.

Key words: Knowledge, HPV infection, HPV vaccine, Student.

1. GİRİŞ

Human Papilloma Virüs (HPV) cinsel temasla bulaşan en yaygın viral hastalıktır (1). Cinsel olarak aktif 25 yaş altındaki bireylerin %75'inin hayatlarının bir döneminde bu virüsle karşılaştığı tahmin edilmektedir. HPV aynı zamanda dünyada en sık görülen dördüncü kanser olan rahim ağzı kanseri oluşumu için en önemli risk faktörüdür (2, 3). HPV'nin 200'den fazla genotipi vardır, bu genotiplerden 40 tanesinin rahim ağzı kanserinin ana etiyolojik faktörünü oluşturduğu bilinmektedir (4). İnsanda kansere neden olan genotipi çoğunlukla HPV 16 - HPV 18'dir (5). İlk cinsel ilişki yaşının düşmesi, birden fazla cinsel partner ve korunmasız cinsel ilişki rahim ağzı kanseri görülme sıklığını artıran faktörler arasında yer almaktadır (6-8). Dünya genelinde rahim ağzı kanseri vaka sayısının 400 binin üzerinde olduğu, her yıl yaklaşık 250 bin hastanın hayatını kaybettiği belirtilmiştir (2, 9). Uluslararası kanser araştırma enstitüsü tarafından (GLOBOCAN) 2020 yılında 185 ülkeden 36 kanser türü için yapılan insidans ve mortalite tahminlerine göre rahim ağzı kanseri görülme sıklığının 3.1/100.000, ölüm oranının ise 3.4/100.000 olduğu saptanmıştır (10, 11). Türkiye'de rahim ağzı kanseri görülme sıklığına yönelik en güncel veriler 2017 yılına aittir. Bu verilere göre kadınlar arasında rahim ağzı kanseri görülme sıklığı %2.3'dür (12). Kadınlarda rahim ağzı kanseri görülme sıklığının azaltılmasında sağlık profesyonelleri tarafından verilen sağlık eğitimi ve bağışıklama hizmetlerinin rolü büyüktür (10). HPV ile HPV aşısı hakkındaki detaylı bilgi, olumlu tutumlar bağışıklama ve hastalıktan korunmada etkilidir (13). Bu nedenle sağlık profesyonelleri tarafından HPV'nin bulaş ve korunma yolları ile bağışıklamanın önemine yönelik planlı sağlık eğitimleri yapılmalıdır (5, 8, 14). Dünya Sağlık Örgütü tarafından özellikle ergenlerin ilk cinsel temastan önce HPV enfeksiyonuna karşı aşılama gerektiği vurgulanarak, üç farklı aşı kullanıma sunulmuştur. Bu aşılar Cervarix, Gardasil 4 ve Gardasil 9'dur (5, 15). Aşılar 2008 yılından itibaren Kanada, Fransa, İtalya, İsrail başta olmak üzere 105 ülkede 9-26 yaş arasındaki ergen kızlara, 9-21 yaş arasındaki ergen erkeklerle rutin aşılama takvimi kapsamında uygulanmaktadır (5, 15). Türkiye'de Cervarix 2007, Gardasil 4 ise 2008 yılında ruhsatlandırılmış, aşılama sıklığı 9-14 yaş arası çocuklar için iki, 15 yaş üstü çocuklar için üç doz olarak belirlenmiştir (16). Fakat HPV aşısı rutin aşı takviminde yer almamaktadır, isteğe bağlı ve ücretli olarak uygulanabilmektedir. Yapılan çalışmalarda Türkiye'de HPV aşılarının rutin aşı takviminde yer almaması, aşının güvenilirliği ve etkinliğine yönelik olumsuz düşüncelerin bağışıklama sıklığını azalttığı gösterilmiştir (10, 12). Bu noktada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin HPV ve HPV aşılara yönelik görüşleri önemlidir. Mezuniyet sonrası bu öğrenciler HPV, rahim ağzı kanseri ve bağışıklama konusunda topluma yönelik sağlık eğitimlerinin planlanmasında ve uygulanmasında görev alacaktır. Diğer taraftan yaş grubu olarak değerlendirildiğinde üniversite öğrencileri üniversite ortamında eğitim gören, genç yetişkinlerdir. Bu durum başta HPV olmak üzere cinsel temasla bulaşan hastalıklara maruz kalmak için risk oluşturabilir (13). Bu çalışmada, sağlık alanında eğitim gören kız öğrencilerin

HPV ve HPV aşısına ait görüş ve düşünceleri ile aşılama sıklığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. GEREÇ VE YÖNTEMLER

Araştırmanın Türü

Araştırma, Türkiye'nin Doğu Karadeniz Bölgesi'nde bir üniversitenin meslek yüksek okulunda eğitim gören kız öğrenciler ile tanımlayıcı ve kesitsel tipte yürütüldü.

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini çalışmanın yürütüldüğü üniversitede eğitim gören kız öğrenciler oluşturdu (n: 210). Örnekleme Openepi programı ile evreni bilinen örneklem yöntemi kullanılarak hesaplandı ve en az 137 öğrenci olarak belirlendi. Araştırmanın yapıldığı tarihler arasında okulda bulunan, çalışmaya katılmaya gönüllü olan, veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran 204 öğrenci ile çalışma tamamlandı.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan "Katılımcı Soru Formu" kullanılarak 10 Nisan – 25 Mayıs 2022 tarihleri arasında toplandı.

Katılımcı Soru Formu: Literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulan bu form katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu gibi sosyodemorafik özellikler ile HPV'ye yönelik görüş ve düşünceleri, HPV aşısı olma durumunu içeren 21 sorudan oluşmaktadır (6-12).

Veri Toplama

Araştırma verileri toplanmadan önce ders saatleri dışında sınıf ortamında katılımcılara araştırmacılar tarafından tek tek çalışmanın amacına yönelik sözlü bilgi verildi. Daha sonra araştırmaya katılmaya gönüllü olduğunu belirten katılımcılardan önce sözlü, sonra yazılı bilgilendirilmiş onam alındı. Daha sonra katılımcılar ile yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak çalışma verileri toplandı. Her bir verinin toplanması yaklaşık 10 dakika sürdü.

Etik Hususlar

Araştırma öncesinde araştırmanın yapıldığı kurumdan kurum izni, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 09.12.2021 tarih ve E-81614018-000-2100005096 sayılı karar ile etik kurul onayı alındı.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırma verileri SPSS 22 programı kullanılarak analiz edildi. Verilen normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirildi. Tanımlayıcı verilerin analizinde sayı (n), yüzde (%), ortalama ve standart sapma; kategorik değişkenlerin birbiri ile karşılaştırılmasında ki kare testi kullanıldı. Araştırmada istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

3. BULGULAR

Katılımcıların yaş ortalaması 19.97 ± 1.51 (minimum:18 / maksimum:32), %28.9'u fizyoterapi bölümünde eğitim gören, %50.5'i birinci sınıf öğrencisi ve %47.1'i sağlık meslek lisesinden mezun olmuştur. Katılımcıların %14.7'sinin annesi %4.4'ünün babası okur yazar

değildir. Öğrencilerin %24.0'ü sigara kullanmaktadır, günlük en fazla 5 adet sigara içenlerin oranı %46.9'dur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri (n:204).

Değişkenler	n	%
Yaş ortalama 19.97±1.51 (minimum:18 / maksimum:32)		
Okunulan bölüm		
Yaşlı Bakım	54	26.5
Evde Bakım	36	17.6
İlk ve Acil Yardım	55	27
Fizyoterapi	59	28.9
Eğitim görülen sınıf		
Birinci sınıf	103	50.5
İkinci sınıf	101	49.5
Mezun olunan lise		
Sağlık meslek lisesi	96	47.1
Diğer*	108	52.9
Anne eğitim düzeyi		
Okur yazar değil	30	14.7
İlköğretim	144	70.6
Lise ve üzeri	30	14.7
Baba eğitim düzeyi		
Okur yazar değil	9	4.4
İlköğretim	123	60.3
Lise ve üzeri	72	35.3
Sigara kullanma durumu		
Evet	49	24.0
Hayır	155	76.0
Cevabınız evet ise günlük tüketilen dal sayısı		
5 dal ve altı	23	46.9
6-12 dal	16	32.7
13 dal ve üzeri	10	20.4

Diğer*: Fen lisesi, anadolu lisesi, ticaret meslek lisesi.

Katılımcıların %54.4'ü HPV'yi duyduğunu, %40.2'si HPV hakkında bilgi sahibi olduklarını, çoğunlukla edindikleri bilgilerin okuldan olduğu (%27.9) belirlendi. Katılımcıların %47.1'inin rahim ağzı kanserine neden olan virüsün adını, %42.2'sinin ise HPV'nin genital siğillere neden olduğunu bilmediği belirlendi. Katılımcıların %38.7'si HPV'nin yalnız cinsel olarak aktif olan erkeklerde görüldüğünü düşünürken, %36.8'i bulaşın önlenmesi amacıyla aşılama yapılması gerektiğini düşündüğü saptandı (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların HPV Hakkındaki Bilgileri.

Değişkenler	n	%
HPV* duyma durumu		
Duydum	111	54.4
Duymadım	93	45.6
HPV* hakkında bilgi sahibi olma		
Evet	82	40.2
Hayır	122	59.8
Cevabınız evet ise bilgi edinme kaynağı		
Okul	57	27.9
İnternet	22	10.8
Sağlık çalışanı	12	5.9
Diğer**	6	

Tablo 2. Katılımcıların HPV Hakkındaki Bilgileri Devamı.

Değişkenler	n	%
Rahim ağzı kanserine neden olan virüsün adı		
HPV	79	38.7
HIV***	29	14.2
Bilmiyorum	96	47.1
HPV* kimlerde görülür		
Yalnız cinsel olarak aktif olan erkekler	79	38.7
Yalnız cinsel olarak aktif olan kadınlar	10	4.9
Cinsel olarak aktif tüm bireyler	72	35.3
Bilmiyorum	57	27.9
HPV* bulaşmasını önlemek için neler yapılmalıdır****		
Tek eşli yaşam tercih edilmeli	66	32.4
Prezervatif kullanılmalı	28	13.7
Genital hijyene önem gösterilmeli	81	39.7
Aşılmalı	75	36.8
Bilmiyorum	57	27.9

*: Human Papilloma Virüs; **: Gazete, arkadaş, kitap; ***: Human Immunodeficiency Virus / İnsan Bağışıklık Yetmezliği Virüsü; ****: Birden çok şık işaretlenmiştir.

Katılımcıların tamamının aşılanmadığı, %78.4'ünün HPV aşısı hakkında bilgi sahibi olmadığı, sadece %7.8'inin HPV aşısının kız/erkek tüm adölesanlara uygulanması gerektiğini bildiği, %89.7'sinin aile hekimliğinden bağışıklama konusunda bilgi almadığı ve çoğunlukla yeterli bilgi sahibi olmadığı için (% 76.5) HPV aşısını yaptırmadığı belirlendi. Katılımcıların %72.5'inin doktor tarafından öneride bulunulduğunda aşığı yaptırmayı düşündüğü, %68.6'sının aşının kaç doz yapılması gerektiği, %93.6'sının ise aşının ücretli olduğunu bilmediği saptandı. Katılımcıların %51.4'ünün HPV aşısının gerekli olduğunu, %60.8'i rahim ağzı kanserine karşı koruduğunu ve %54.9'u ise aşının uygulanması için yaş sınırı olduğunu bilmediği belirlendi (Tablo 3).

Katılımcıların HPV hakkında bilgi sahibi olma durumu ile eğitim görülen bölüm ve sınıf arasında istatistiksel anlamlı farklılık saptanmadı ($p>0.05$). Mezun olunan lise, HPV'nin bulaşma yolunu ve HPV'nin genital siğile neden olduğunu bilme durumu ile HPV hakkında bilgi sahibi olunması arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlendi ($p<0.05$). Buna ilaveten HPV hakkında bilgi sahibi olma durumu ile HPV'nin kansere neden olduğunu bilme, HPV aşısı hakkında bilgi sahibi olma ve HPV aşısının gerekli olduğunu düşünme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık belirlendi ($p<0.05$), (Tablo 4).

4. TARTIŞMA

Dünya çapında her yıl yarım milyon kadını etkileyerek, yaklaşık yarısının ölümüne sebep olan rahim ağzı kanseri oluşumunda en önemli risk faktörü HPV'dir. Toplumun HPV ve HPV aşısına karşı bilinçlendirilmesinde görev alan kişiler sağlık profesyonelleridir. Bu çalışmada sağlık alanında eğitim gören kız öğrencilerin HPV ve HPV aşısına ait görüş, düşünceleri ile aşılanma sıklığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin HPV'yi duydukları, yeterli bilgi sahibi olmadığını düşündükleri, HPV'nin rahim ağzı kanseri ve genital siğillere neden olduğunu çoğunlukla bilmedikleri saptandı. Çalışmaya benzer şekilde yapılan pek çok çalışmada sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin HPV'yi duydukları saptanmıştır (6, 15, 17).

Temel nokta HPV'nin duyulması kadar HPV hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olabilmektir. Yapılan çalışmalar HPV'ye yönelik yanlış ve eksik olan bilgi düzeyinin virüsün yayılmasında

Tablo 3. Katılımcıların HPV Aşısına Yönelik Bilgi, Görüş ve Tutumları (n:204).

Değişkenler	n	%
HPV aşısı hakkında bilgi sahibi olma durumu		
Evet	44	21.6
Hayır	160	78.4
Cevabınız evetse bilgi edinme yolu*		
Okul	31	67.4
Sağlık çalışanı	8	17.4
Diğer**	44	100.0
HPV aşısı uygulanması gereken kişiler kimlerdir		
Evli olan kadınlara	35	17.2
Cinsel olarak aktif herkese	72	35.3
Sadece adölesan kızlara	18	8.8
Kız/erkek tüm adölesanlara	16	7.8
Bilmiyorum	75	36.8
Aile hekimliği tarafından bağışıklama konusunda bilgi alma durumu		
Evet	21	10.3
Hayır	183	89.7
HPV aşısı yaptırma durumu		
Evet	0	0
Hayır	204	100.0
HPV aşısı yaptırmama sebebiniz*		
Yeterli bilgi sahibi değilim	156	76.5
Riskli olduğunu düşünüyorum	21	10.3
Yan etkilerinden dolayı çekindim	8	3.9
Diğer***	19	9.3
HPV aşısını hangi durumda yaptırırsınız*		
Doktor tarafından önerilmesi durumunda	148	72.5
Kendimi riskli olarak görürsem	42	20.6
Ücretsiz olursa	14	6.9
HPV aşısı uygulanma şekli		
Tek doz	15	7.4
İki doz	34	16.7
Üç doz	15	7.4
Bilmiyorum	140	68.6
HPV aşısının ücretli olma durumu		
Evet	13	6.4
Hayır	191	93.6
HPV aşısının gerekli olduğunu düşünme durumu		
Evet	95	46.6
Hayır	4	2.0
Bilmiyorum	105	51.4
HPV aşısı kanserden koruma durumu		
Evet	62	30.4
Hayır	18	8.8
Bilmiyorum	124	60.8
HPV aşısı için yaş sınırı olma durumu		
Evet	75	36.8
Hayır	17	8.3
Bilmiyorum	112	54.9

*: Birden çok şık işaretlenmiştir, **: İnternet, arkadaş, gazete, kitap, ***: Ücretli olması, rutin aşı takviminde yer almaması, HPV: Human Papilloma Virüs

en önemli etken olduğu belirlenmiştir (5, 18). Öğrencilerin HPV'ye yönelik bilgi düzeylerinin değerlendirildiği bazı çalışmalarda katılımcıların virüsü duydukları halde virüs hakkında yeterli

düzeyde bilgi sahibi olmadıkları saptanmıştır (19, 10, 15). Gelecekte sağlık alanında çalışacak olan gençlerin HPV ve HPV aşısı hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları başta kendi

Tablo 4. HPV Hakkında Bilgi Sahibi Olmanın Farklı Değişkenler ile Karşılaştırılması (n: 204).

Değişkenler	HPV* hakkında bilgi sahibi		HPV* hakkında bilgi sahibi değil		X ² ; p
	n	%	n	%	
Okunulan bölüm					
Yaşlı Bakım	19	23.1	35	28.6	6.772; 0.080
Evde Bakım	21	25.6	15	12.5	
Fizyoterapi	18	21.9	37	30.3	
İlk ve acil yardım	24	29.4	35	28.6	
Eğitim görülen sınıf					
Birinci sınıf	40	48.7	61	50.0	0.688; 0.709
İkinci sınıf	42	51.3	61	50.0	
Mezun olunan lise					
Sağlık meslek lisesi	46	56.0	50	40.9	4.496; 0.034
Diğer liseler	36	44.0	72	59.1	
HPV* nasıl buluşur					
Kan yoluyla	3	3.6	5	4.0	9.855; 0.007
Cinsel yolla	47	57.3	43	35.2	
Bilmiyorum	32	39.1	74	60.8	
HPV* genital siğile sebep olur mu					
Evet	52	63.4	49	40.1	1.835; 0.003
Hayır	7	8.5	10	8.1	
Bilmiyorum	23	28.1	63	51.8	
HPV* kansere sebep olur mu					
Evet	56	68.2	61	50.0	4.543; 0.001
Hayır	8	9.7	4	4.3	
Bilmiyorum	18	22.1	57	46.7	
HPV* aşısı hakkında bilgi sahibi olma					
Evet	34	41.4	10	8.1	2.565; 0.001
Hayır	35	42.6	75	61.4	
Bilmiyorum	13	16.0	37	30.5	
HPV* aşısının gerekli olduğunu düşünme					
Evet	48	58.5	47	38.5	8.504; 0.014
Hayır	34	41.5	75	61.5	

*HPV: Human Papilloma Virüs

sağlıkları sonrasında eğitim ve danışmanlık hizmeti yürütecekleri toplumun sağlığı açısından oldukça önemlidir. Çalışmadan farklı olarak Önsöz ve arkadaşlarının (2011) tıp fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada ise öğrencilerin HPV'yi duydukları ve çoğunlukla kendilerinin yeterli düzeyde bilgi sahibi olduğunu düşündükleri saptanmıştır (20). Bu durum tıp fakültesinin eğitim/öğretim müfredatı içinde HPV'ye yönelik daha detaylı bilgi sunulması ile açıklanabilir. Buna ilaveten yapılan çalışmalarda öğrencilerin HPV hakkında bilgi edinme kaynağının birbirinden farklı olduğu saptanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin HPV hakkında bilgi edinme kaynağının eğitim gördükleri lise olduğu belirlendi. Yapılan bazı çalışmalarda öğrencilerin HPV'ye yönelik bilgi edinme kaynağının internet ve sosyal medya olduğu vurgulanırken (15-17, 21) farklı çalışmalarda öğrencilerin lisans eğitimi sırasında bilgi edindikleri belirlenmiştir (19, 20). Çalışmamızdaki bu durum katılımcıların çoğunlukla sağlık meslek lisesinde eğitim görmeleri ile açıklanabilir. Sağlık alanındaki eğitim gören öğrencilerin gelecekte toplumun bilinçlendirilmesinde aktif rol alacakları düşünüldüğünde öğrencilerin bilgi düzeyinin değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Yapılan

çalışmalar doğrultusunda öğrencilerin HPV'ye yönelik bilgi eksikliklerinin belirlenerek, bu doğrultuda eğitim öğretim müfredatına yönelik düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda katılımcıların çoğunlukla HPV aşısı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadığı, tamamının HPV aşısını yaptırmadığı, çoğunlukla HPV aşısının kimlere ve neden uygulanması gerektiğini bilmediği belirlendi. Ayrıca HPV aşısının doktor tarafından önerilmesi durumunda aşı yaptırabileceği saptandı. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin HPV aşısı yaptırmamalarına ilişkin görüşleri birbirinden farklıdır. Bazı araştırmalarda çalışmamıza benzer şekilde katılımcıların aşı hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıkları için aşı yaptırmadıkları belirlenmiştir (19, 21). Bazı çalışmalarda ise katılımcıların aşının koruyuculuğuna yönelik yeterli bilgi sahibi olmaması ve ulusal aşı programına dahil edilmemesi nedeniyle aşı yaptırmadıkları saptanmıştır (13, 17). Bu durum HPV aşısının gerekliliği, etkinliği, rahim ağzı kanserine karşı koruyuculuğu olmak üzere toplumun konu hakkında yeterince bilgilendirilmesi ile açıklanabilir. Özellikle sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin mezuniyet öncesi eğitim müfredatının güncellenerek HPV'den korunma yolları, HPV aşısına yönelik daha fazla yer verilmesi, öğrencilerin konu hakkında güncel bilgiye sahip olması gerekmektedir.

Çalışmada öğrencilerin tamamının aşılanmadığı saptanmıştır. Türkiye'de öğrencilerin HPV aşısı olma oranları yapılan çalışmalarda farklılık göstermiş olması rağmen oldukça düşüktür. Örneğin Emre ve arkadaşlarının (2020) tıp fakültesi öğrencileri ile yaptığı bir çalışmada %2.1, Başlı ve arkadaşlarının (2019) sağlık yüksek okulu öğrencileri ile yaptığı çalışmada %0.3, Unutkan ve arkadaşlarının (2016) üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada ise %0.6 olarak belirlenmiştir (7, 8, 22). Diğer taraftan Liu ve arkadaşları tarafından (2020) Çin'de yapılan çalışmada bu oran %9.5, Dany ve arkadaşları tarafından (2015) Lübnan'da kız üniversite öğrencileri ile yapılan bir çalışmada %16.5, Singapur'da Zhuang ve arkadaşları (2016) tarafından üniversitede eğitim gören kız öğrenciler ile yapılan çalışmada %9.8 olarak belirlenmiştir (5, 23, 24). Başta sağlık alanında eğitim gören öğrenciler olmak üzere toplumu oluşturan bireylerin HPV'ye yönelik bağışıklama oranlarının artırılmasında temel prensip, aşılanma oranlarının artırılmasına yönelik politikaların oluşturulmasıdır. Bu politikaların oluşturulmasında temel nokta kişilerin neden aşı yaptırmak istemediklerinin belirlenmesi olmalıdır.

Çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda HPV hakkında bilgi sahibi olan katılımcıların bulaşma yolu, genital siğile ve kansere neden olma durumu ve aşının gerekli olduğunu düşünme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır. Çalışmamıza benzer şekilde Kellog ve arkadaşları (2019) tarafından Amerika'da yapılan bir çalışmada HPV'ye yönelik bilgi düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha yüksek oranda aşılanmak istedikleri belirlenmiştir (3). Çin'de öğrencilerin HPV ve HPV aşısına yönelik bilgi düzeyinin artırılması amacıyla yapılan bir çalışmada öğrencilere verilen eğitim sonrasında hem bilgi düzeyinin arttığı, aşuya yönelik olumlu tutumun geliştiği ve öğrencilerin aşı yaptırmak istedikleri belirlenmiştir (24). Yapılan farklı çalışmalarda öğrencilerin HPV hakkında yeterli bilgiye sahip olmalarının aşı yaptırmaya olan isteklerini arttırdığı saptanmıştır (25, 26). Buradaki temel nokta HPV ve HPV aşısına yönelik bilgi eksikliğinin aşı yapma oranını azalttığıdır. Bu nedenle özellikle sağlık alanında eğitim gören öğrencilerin HPV, başta rahim ağzı kanseri olmak üzere HPV'nin neden olduğu hastalıklar, HPV aşısının önemi hakkında

yeterince eğitilmeleri oldukça önemlidir. Böylece aşılama oranlarının artırılmasına yönelik gelecekteki çalışmalara rehberlik yapılabilir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin HPV ve HPV aşısına yönelik yeterli düzeyde bilgi sahibi olduklarını düşünmedikleri, HPV aşısını yaptırmadıkları saptanmıştır. Aşı yaptırmama oranının düşük olmasının en önemli sebebi ise doktor tarafından tavsiye edilmemesi olarak belirlenmiştir. Öğrenciler üniversite düzeyinde sağlık alanında eğitim görmektedir ve ileride toplumun bilinçlenmesinde aktif rol alacaklardır. Bu sebeple öğrencilerin HPV ve HPV aşısına yönelik yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaları amacıyla eğitim öğretim müfredatında düzenlenmeler yapılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma öncesinde araştırmanın yapıldığı kurumdan kurum izni, Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 09.12.2021 tarih ve E-81614018-000-2100005096 sayılı karar ile etik kurul onayı alındı.

Çıkar Çatışması

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Teşekkür

Çalışmaya dahil olan öğrencilere teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Aslan, G., & Bakan, A. B. (2021). Identification of the knowledge level of students receiving health education about the human papilloma virus, screening tests, and human papilloma virus vaccination. *J Community Health, 46*, 428–33.
2. Özdemir, S., Akkaya, R., & Karaşahin, K. E. (2020). Analysis of community-based studies related with knowledge, awareness, attitude, and behaviors towards HPV and HPV vaccine published in Turkey: A systematic review. *Journal of the Turkish German Gynecological Association, 21*(2), 111.
3. Kellogg, C., Shu, J., Arroyo, A., Dinh, N. T., Wade, N., Sanchez, E., & et al. (2019). A significant portion of college students are not aware of HPV disease and HPV vaccine recommendations. *Hum Vaccin Immunother, 15* (7-8), 1760-6.
4. Kan, Ö., Gorkem, U., Barış, A., Kocak, Ö., Togrul, C., & Yıldırım, E. (2019). Evaluation of the frequency of Human Papillomavirus (HPV) in women admitted to cancer early diagnosis and screening training centers and analysis of HPV genotypes. *Turkish Bulletin of Hygiene and Experimental Biology, 76*(2), 163-8.
5. Liu, Y., Di, N., & Tao, X. (2020). Knowledge, practice and attitude towards HPV vaccination among college students in Beijing, China. *Human Vaccines & Immunotherapeutics, 16*(1), 116-23.
6. Başar, F., Çiçek, S., & Sağlam, H. Y. (2019). Hemşirelik bölümü öğrencilerinin human papilloma virüsü ve aşısına yönelik bilgi düzeyleri. *OPUS International Journal of Society Researches, 10*(17), 123-38.
7. Emre, N., Özşahin, A., & Edirne, T. (2020). Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin Human Papilloma Virüs enfeksiyonu ve aşısı hakkında bilgi düzeyleri.

- Euras J Fam Med*, 9(1), 42-50.
8. Başlı, M., Aksu, H., & Toptaş, B. (2019). Bir üniversitede öğrenim gören sağlık yüksekokulu öğrencilerinin Human Papilloma Virüs ve HPV aşısı ile ilgili bilgi ve görüşleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-17.
  9. Rutkoski, H., Tay, D. L., Dixon, B. L., Pinzon, L. M., Mooney, R., Winkler, J. R., & et al. (2020). A multi-state evaluation of oral health students' knowledge of human papillomavirus-related oropharyngeal cancer and HPV vaccination. *Journal of Cancer Education*, 35(5), 1017-25.
  10. Sung, H., Ferlay, J., Siegel, R. L., Laversanne, M., Soerjomataram, I., Jemal, A., & et al. (2020). Global Cancer Statistics 2020: GLOBOCAN Estimates of Incidence and Mortality Worldwide for 36 Cancers in 185 Countries. *Cancer J Clin*, 71(3), 209-49.
  11. Bencherit, D., Kidar, R., Otmani, S., Sallam, M., Samara, K., Barqawi, H. J., & et al. (2022). Knowledge and Awareness of Algerian Students about Cervical Cancer, HPV and HPV Vaccines: A Cross-Sectional Study. *Vaccines*, 10(9), 1420.
  12. Kanser İstatistikleri - Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. <https://hsgm.saglik.gov.tr>. (Erişim tarihi: 1.11.2022.)
  13. Lin, Y., Lin, Z., He, F., Hu, Z., Zimet, G. D., Alias, H., & et al. (2019). Factors influencing intention to obtain the HPV vaccine and acceptability of 2-, 4- and 9-valent HPV vaccines: A study of undergraduate female health sciences students in Fujian, China. *Vaccine*, 37(44), 6714-23.
  14. Şahin, M. A., Şenel, U., Şahin, R. A., Ömer, A. T. A. Ç., & Hayran, O. (2022). Üniversite öğrencilerinin Human Papilloma Virüsü ve aşısı ile ilgili bilgi, tutum ve davranışları. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 31(1), 1-8.
  15. Bencherit, D., Kidar, R., Otmani, S., Sallam, M., Samara, K., Barqawi, H. J., & et al. (2022). Knowledge and awareness of Algerian students about cervical cancer, HPV and HPV Vaccines: A Cross-Sectional Study. *Vaccines*, 10(9), 1420.
  16. Taşar, S., Yüksel, E. B., Sağcan, D., Öncel, E. K., Aksay, A. K., & Çiftdoğan, D. Y. (2021). Pediatristlerin Human Papilloma Virüs aşısı hakkındaki bilgi ve tutumları. *Forbes Tıp Dergisi*, 2(1), 19-24.
  17. Voidăzan, T. S., Budianu, M. A., Rozsnyai, F. F., Kovacs, Z., Uzun, C. C., & Neagu, N. (2022). Assessing the level of knowledge, beliefs and acceptance of HPV Vaccine: A cross-sectional study in Romania. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(11), 6939.
  18. Daniel, C. L., McLendon, L., Green, C. L., Anderson, K. J., Pierce, J. Y., Perkins, A., & et al. HPV and HPV vaccination knowledge and attitudes among medical students in Alabama. *Journal of Cancer Education*, 36(1), 168-77.
  19. Kitur, H., Horowitz, A. M., Beck, K., & Wang, M. Q. (2022). HPV Knowledge, Vaccine Status, and Health Literacy Among University Students. *J Cancer Educ*, 37(6), 1606-13.
  20. Önsüz, M. F., & Topuzoğlu, A. (2011). Bir tıp fakültesinde kadın hastalıkları ve doğum stajını yapmış öğrencilerin HPV aşısı hakkında bilgi düzeyleri ve tutumlarının değerlendirilmesi. *TAF Prev Med Bull*, 10(5), 557-64.
  21. Tunaman, S.G, Eryılmaz, N., & Kösetaş, B. (2022). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin İnsan Papilloma Virüsü (HPV) ve aşı hakkında bilgi düzeyleri ve sağlık inançları. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 10(1), 180-98.
  22. Unutkan, A., & Yangın, H. B. (2016). Üniversite öğrencilerinin human papilloma virus aşısına ilişkin bilgi ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(2), 151-8.
  23. Dany, M., Chidiac, A., & Nassar, A. H. (2015). Human papillomavirus vaccination:

assessing knowledge, attitudes, and intentions of college female students in Lebanon, a developing country. *Vaccine*, 33(8), 1001-7.

24. Zhuang, Q. Y., Wong, R. X., Chen, W. M., & Guo, X. X. (2016). Knowledge, attitudes and practices regarding human papillomavirus vaccination among young women attending a tertiary institution in Singapore. *Singapore Med J*, 57(6), 329-33.
25. Daniel, C. L., McLendon, L., Green, C. L., Anderson, K. J., Pierce, J. Y., Perkins, A., & et al. (2021). HPV and HPV vaccination knowledge and attitudes among medical students in Alabama. *Journal of Cancer Education*, 36(1), 168-77.
26. Wiley, R., Shelal, Z., Urbauer, D., Bernard, C., & Ramondetta, L. (2021). Relationship between intent to vaccinate and the education and knowledge of Human Papillomavirus Among Medical School Faculty and Students in Texas. *Tex Med*, 115(1), e1.